

Inhoud Vittepraetje nr 1, maart 2020

In haar voorwoord werpt Herderewich-voorzitter Matty Moggré alvast een blik vooruit: Herderewich gaat dit voorjaar uitgebreid aandacht besteden aan 75 jaar bevrijding. Zo komt er onder auspiciën van Herderewich een aparte Bevrijdingsspecial uit die huis-aan-huis in Harderwijk verspreid wordt. Dat is mogelijk gemaakt doordat provincie en gemeente deze special belangrijk genoeg vonden om daar financieel aan bij te dragen.

Verder, ook als voorproefje op de bevrijdingsactiviteiten, aandacht voor de film 'Joodse Harderwijkers'. Deze film is op 27 januari in de Catharinakapel in première gegaan. Motor achter dit project is Anton Daniels. Zijn drijfveer was om de Joodse Harderwijkers die de oorlog niet hebben overleefd een gezicht te geven. Dat is met deze film uitstekend gelukt.

Verder aandacht voor de Algemene Leden Vergadering. Leden worden opgeroepen oude voorwerpen mee te nemen naar de vergadering en over die voorwerpen iets te vertellen.

Dan de artikelen. Dat zijn er zes:

1. Sophia-badhuis 1848-1902. Zwembad De Sypel is in Harderwijk een begrip, maar dit was niet Harderwijkers' eerste zwemgelegenheid. Wim Meijboom, ooit zelf een verwoed zwemmer, ging op onderzoek uit en schreef een aantal interessante artikelen over de verschillende zwembaden die Harderwijk heeft gekend. Dit eerste artikel gaat over het Sophia-badhuis, een zweminrichting gelegen aan de westkant van de stad. Met een pontje konden de zwemliefhebbers vanuit de binnenstad over de Diepegracht varen om bij het Sophia-bad te komen.
2. De Kerkstraat in Harderwijk. Dat is een bijzonder artikel. Uitgangspunt is een beschrijving van Harderwijk door een Franse reiziger. Deze Henry Havard geeft in het boek 'Voyage aux villes mortes de Zuiderzée' (vrij vertaald: een bezoek aan de dode steden rond de Zuiderzee) een treurige, maar wel fraaie beschrijving van Harderwijk en dan met name van de Kerkstraat ('een dooie straat in een dooie stad'). Havard's beschrijving uit 1874 lokt commentaar uit van plaatselijke schrijvers. Hierdoor wordt de Kerkstraat, door de jaren heen, op verschillende manieren bekeken, een interessante invalshoek.
3. 'Rijke baronnen en bezitloze paters' is de titel van een boek over landgoed De Essenburgh dat dit jaar gaat verschijnen. Het is geschreven door Martijn Pijnenburg, die zich tien jaar lang heeft verdiept in het wel en wee van de eigenaren van dit in Hierden gelegen landgoed. Schrijver haalt veel nieuwe feiten boven tafel en focust onder meer op de norbertijnenpriorij die de Essenburgh de laatste 70 jaar hebben beheerd. In dit korte artikel worden een paar hoogtepunten genoemd. Het boek verschijnt later dit jaar en wordt -uiteeraard- gepresenteerd op De Essenburgh.
4. Everhardus Johannes Margrij. Dit is niet zo'n bekende Harderwijker, maar dat is ten onrechte. Deze te jong gestorven architect was een leerling van de grote Pierre Cuypers en was zeer productief. Hij ontwierp zeker veertig kerken, kloosters, scholen, gestichten, huizen en zelfs begraafplaatsen. Een van zijn bekendste bouwwerken is de Sint Lambertuskerk in Rotterdam. Margrij stierf in 1891 op 50-jarige leeftijd. Het artikel is geschreven door Niek de Jong.

5. Algemeen kiesrecht gaat over hoe vrouwen stukje bij beetje kiesrecht kregen in Nederland. Uiteraard zoomt de schrijver, Gijsje Verwijs-ten Hove, in op Harderwijk. Zij beschrijft de eerste vrouwen in de Harderwijker gemeentepolitiek. Ook vertelt zij hoe het Wilhelminatoilet in het oude raadhuis aan haar naam kwam.
6. Harderwijker Wim Buitenhuis heeft iets met gas. Ooit gaf hij leiding aan een ploeg mannen die gasleidingen op de Noordwest-Veluwe aanlegden. Ook begon hij zijn wooncarrière in Harderwijk op het terrein van de gasfabriek. En tenslotte zocht hij in het archief alle informatie bij elkaar over de gasfabriek. Deze heeft honderd jaar dienst gedaan, van 1857 tot 1957 om precies te zijn. Wim Buitenhuis publiceerde in eigen beheer twee boeken over de gasfabriek. Deze boeken bevatten krantenknipsels, besluiten en andere info over de fabriek. Het is geen beschrijvend verhaal geworden. Na jaren van onderzoek is Wim nu 'klaar met de Harderwijker gasfabriek', zoals de titel luidt van het door Jan Ruijne geschreven artikel.